

«ФЕНОМЕН ОСВІТИ» ВІД ЗНАНОГО РЕКТОРА

Вихід у світ п'ятитомника праць Віктора АНДРУЩЕНКА «Феномен освіти» (2020–2021 рр.) став черговим підсумком багатогранної управлінської та наукової діяльності автора. Ректор провідного педагогічного вишу – Національного педагогічного університету імені Михайла Драгоманова – присвятив своє життя українській освіті, пристрасно вибудовуючи її каркас і водночас прогнозуючи подальший розвиток у реаліях інформаційного суспільства. «Освіта України» звернулася до доктора філософських наук, професора, члена-кореспондента НАПН України Марії КУЛТАЄВОЇ із проханням стати для наших читачів гідом по цьому фундаментальному науковому творові.

Не кожному вдається зазирнути у майбутнє і побачити там суттєве. А Віктор Андрущенко зумів. П'ятитомна праця адресована як науковцям-педагогам і суспільствознавцям, так і широкому загалу читачів, – зазначила на початку розмови Марія Дмитрівна. – Той, хто не тільки прочитає, а й засвоїть настанови, на які багата монографія «Феномен освіти», залучиться до школи ґрунтовного педагогічного і соціально-політичного мислення.

Монографія побудована за принципом енциклопедії. Автор поставив перед собою масштабне завдання здійснити опис і систематизацію педагогічного знання у його сучасних теоретичних формах, а також у педагогічних і соціально-освітніх практиках. Віктор Андрущенко акцентує передусім на суспільному покликанні філософії освіти, яка, попри зростання її значущості у США й Західній Європі, згортається в Україні під тиском бюрократичної машини.

Перша книжка, «Поняття освіти, її зміст та предметне поле», є своєрідною пропедевтикою для усіх, хто хоче професійно займатись освітніми проблемами. Хто прагне систематизувати свої знання у галузі педагогіки та філософії освіти, розширити уявлення про спільне проблемне поле цих сфер, а також поповнити методологічний арсенал новими категоріями, які представлені у книзі, й водночас розкрити їхній евристичний потенціал.

У другій книзі, «Структурно-функціональний аналіз освіти», науковець подає розгорнутий структурно-функціональний аналіз освіти, де значне місце присвячене обґрунтуванню цивілізаційної та орієнтаційної функцій філософії освіти, без розуміння яких політика дуже легко замінюється педагогікою і навпаки.

– Третя книга – «Екзистенційний простір освіти» – висвітлює комплекс проблем, пов'язаних із людиновимірністю освіти, її світоглядним і ціннісним потенціалом, – продовжує Марія Култаєва. – Йдеться про те, що освіта, зрештою, визначає моделі життєтворчості, які домінують у суспільстві. Відрив освіти від виховання, неузгодженість освітніх і виховних стратегій криють у собі ризики і небезпеки появи суспільних і культурних деформацій, впливають на процеси державотворення.

Четверта книга, «Українська освіта: історія становлення, розвиток, модернізація», присвячена критичному узагальненню українського досвіду конституювання національної системи освіти, підкріпленому критичним аналізом спроб її модернізації у вигляді реформування. Тут автор перебуває у ролі включеного спостерігача, бо сам на різних рівнях і ланках управлінської діяльності (зокрема, з вищою) причетний до визначення перспективи розвитку освіти в Україні.

У п'ятій книзі, «Статті та інтерв'ю», зібрані статті та інтерв'ю автора, присвячені актуальним проблемам педагогіки, політики, насамперед державотворення, а також ролі вчителя у духовному оновленні українського суспільства.

– Навіть такий стислий огляд фундаментальної і водночас практично орієнтованої праці Віктора Андрущенко «Феномен освіти» вказує на її своєчасність і суспільну значущість, – переконана Марія Дмитрівна. – Викладені у дослідженні ідеї і практичні поради спонукають відстоювати і розвивати освіту, служити її гуманістичним ідеалам.